Hagadà catalana de Sarajevo

Autor:
Data de publicació: 12-04-2015

El Museu Nacional de Bòsnia i Hercegovina tanca les portes per falta de diners i voluntat política. Ha sobreviscut a l'ensorrament de l'imperi austro-hongarès, a dues conflagracions mundials i a l'esclat de Iugoslàvia, i ara s'esllangueix davant la resistència de serbis, croats i musulmans bosnians a construir un país compacte: el Museu Nacional de Bòsnia i Hercegovina, creat fa 124 anys, va tancar dijous per falta de diners.

El Museu Nacional de Bòsnia i Hercegovina tanca les portes per falta de diners i voluntat política

Pàgina de l'Hagadà de Sarajevo amb els quatre pals de la senyera
a la part superior

Ha sobreviscut a l'ensorrament de l'imperi austro-hongarès, a dues conflagracions mundials i a l'esclat de Iugoslàvia, i ara s'esllangueix davant la resistència de serbis, croats i musulmans bosnians a construir un país compacte: el Museu Nacional de Bòsnia i Hercegovina, creat fa 124 anys, va tancar dijous per falta de diners. El director del museu, Adnan Busuladzic, va cloure simbòlicament les dues portes de fusta entre una multitud d'estudiants que, davant el toc renaixentista italià que l'arquitecte txec Karel Parik va donar a la façana, lamentaven aquest final. El feble govern central de Bòsnia i Hercegovina no té ministeri de Cultura, i les entitats que formen la República -serbis, croats i musulmans, cada un pel seu costat i amb divisions internes en cada grup- se'n desentenen.

"És una vergonya que els nostres polítics permetin que el museu, la institució més prestigiosa de l'Estat, que no va tancar les portes ni un sol dia durant la guerra (1992-1995) tanqui ara en temps de pau", denuncia Enver Imamovic, que en va ser director durant el setge.

La situació en què queda el museu, situat a l'antiga avinguda dels franctiradors, és especialment inquietant per a la joia més valuosa de la seva col·lecció: l'Hagadà de Sarajevo. L'Hagadà -narració, en hebreu- és el text que els jueus llegeixen la nit de Pésah, la història de l'alliberament del poblre d'Israel d'Egipte descrit al Llibre de l'Èxode. L'Hagadà de Sarajevo, il·luminada a mà a Barcelona o molt a prop cap al 1350, és una de les hagadàs sefardites més antigues, i la més bonica: s'inicia amb trenta-quatre fulls confeccionats amb pell de vedell blanquejats i il·lustrats en or i coure, dibuixant escenes des de la creació fins a la mort de Moisès. Una hagadà tan il·luminada és completament excepcional, i a les seves pàgines hi ha restes del vi de segles i segles de Pésah. El museu té avui el relat dels bosnians musulmans i, fa uns anys, els serbis -conscients del seu valor- van demanar d'exposar l'Hagadà durant un terç de l'any al seu territori.

L'Hagadà de Sarajevo va sortir d'Espanya cap a l'any 1492 amb l'expulsió dels jueus. Unes notes al marge indiquen que al segle XVI va passar per Itàlia. Ningú no sap com va anar a parar a la capital bosniana: el 1894, un home que es deia Joseph Cohen la va vendre al museu. Durant la Segona Guerra Mundial, arriscant la vida, el bibliotecari del museu va salvar l'Hagadà dels nazis lliurant-la a un imam de Zenica, que la va amagar sota terra en una mesquita. A l'inici de la guerra bosniana, el 1992, el museu va ser saquejat, però els lladres van deixar l'Hagadà tirada amb altres objectes que no creien valuosos. La policia la va dipositar a la caixa subterrània d'un banc. Allà va estar-se durant tot el setge de la ciutat. El 2001 va ser restaurada, i des de desembre de 2002 està permanentment exposada al museu: és l'objecte més

valuós del patrimoni bosnià.

Fa un any que els empleats no cobren els salaris. Quan va anunciar el tancament, el director va dir que el personal revisarà cada setmana el museu, però té por que en qualsevol moment li tallin l'electricitat. A l'Hagadà li quedarà la il·luminació més intensa: la seva.

Plàcid Garcia-Planas

font: La Vanguardia